

DG SC-19 – MLT-1: Feestdagen (versie 24 november 2020)**Betreft: besluitvorming activiteiten voor jongeren rond de jaarwisseling****Aanleiding**

Naar aanleiding van de bespreking van de jaarwisseling in de MCC en het veiligheidsberaad is het wenselijk om op korte termijn een besluit te nemen over het al dan niet toestaan van de organisatie van sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren in de periode rond de jaarwisseling.

Advies

U wordt geadviseerd om een besluit te nemen over het al dan niet toestaan van sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren rond de jaarwisseling. Mits u besluit deze toe te staan, wordt aan u gevraagd ook een besluit te nemen over welke optie/scenario.

Kernpunten

- In het veiligheidsberaad van 16 en 24 november en de MCC van 17 november is gesproken over het al dan niet toestaan van activiteiten voor jongeren in de periode rond de jaarwisseling. De eventuele organisatie van dergelijke activiteiten zou op korte termijn moeten starten bij een positief besluit hierover.
- Huidige planning cf de drieweekse cyclus is gericht op het nemen van een besluit op 8 december. Zeker vanwege daaropvolgende voorhang in de Kamer is dit aan de late kant. Gemeentes/VNG benadrukken dat het nemen van een besluit later dan 1 december betekent dat de organisatie van activiteiten praktisch onhaalbaar zal zijn, waarmee de facto wordt besloten niets te doen.
- De opties zijn te verdelen in drie categorieën:
 1. Geen activiteiten toestaan;
 2. sport/ cultuuractiviteiten voor jongeren toestaan binnen huidige regels voor groepen/aantallen;
 3. sport/cultuuractiviteiten voor jongeren toestaan buiten regels voor groepen/aantallen.
- Vanuit gemeentes/VNG is aangegeven dat het gemakkelijker is om te focussen op de leeftijdscategorie onder de 18 jaar. Echter, gebleken is dat de sociale behoefte bij de categorie jongeren 18 - 24 sterker is (voor die categorie zijn nu minder mogelijkheden). In deze notitie wordt daarom onder jongeren de leeftijdscategorie van 13 - 24 jaar verstaan.
- Het toestaan van de organisatie van activiteiten kan volgens de huidige inzichten en ontwikkelingen niet gefaciliteerd worden met de inzet van sneltesten bij de activiteit. De sneltesten zijn volgens VWS vanaf half januari 2021 mogelijk inzetbaar.
- Wanneer de organisatie van activiteiten voor jongeren wordt toegestaan, dient het risico te worden ingecalculiseerd dat deze activiteiten, gelet op de aard daarvan, niet geheel binnen de huidige basisregels voor alle Nederlanders omtrent hygiëne, afstand houden en het vermijden van drukte zullen plaatsvinden.
- Met inachtneming van het 88e OMT advies van 23 november, zou bij dit besluit moeten worden meegewogen dat: besmettingen op middelbare scholen (vooral in de bovenbouw) toenemen, de kerstdagen als 'versneller' voor de jaarwisseling kunnen werken en de overweging om wél de sportbeoefening buiten door jongeren te stimuleren, wanneer epidemiologische omstandigheden dat toelaten.
- Indien de situatie rondom besmettingscijfers en ziekenhuis- en IC opnames niet verbetert, is er geen extra ruimte in de feestdagenperiode. In dat geval zal aan de denkbeeldige 'noodrem' getrokken worden en zullen eventueel toegezegde mogelijkheden ingetrokken worden. Het referentiekader COVID-19 is mede als vertrekpunt genomen voor de opstelling van dit advies.

Toelichting

Hieronder zal een toelichting gegeven worden op alle 3 de opties/scenario's.

1. Geen activiteiten toestaan**a. Verspreiding virus**

Het niet toestaan van activiteiten zou betekenen dat -met het oog op de virusontwikkeling- zelfs activiteiten die binnen de huidige regels kunnen plaatsvinden niet extra zullen worden aangemoedigd voor de periode rond de jaarwisseling. Dit leidt tot een minimum aantal toegestane momenten waarop besmetting zou kunnen plaatsvinden. De kans is dan echter groter op eigen initiatieven vanuit de samenleving en er zouden mogelijk samenscholingen, groepen jongeren en illegale (studenten)feesten in o.a. woningen en bedrijfspanden kunnen ontstaan wanneer jongeren geen andere opties hebben. Dit zou alsnog tot momenten kunnen leiden waarop besmetting kan plaatsvinden.

b. *Handhaving openbare orde*

Zonder extra (flankerend) beleid bestaat vooral tijdens de jaarwisseling het risico op illegale/ongewenste samenkomsten en/of samenscholingen. Dergelijke incidenten zorgen voor verstoringen in de openbare orde en de noodzaak om handhavend op te treden is in dat geval niet uit te sluiten. Dat legt een grote druk op handhaving (die sowieso al groot is tijdens de jaarwisseling) en ondermijnt de compliance. De politie geeft aan dat het van belang is dat zo consequent mogelijk wordt vastgehouden aan de geldende Corona-maatregelen, ook op het gebied van activiteiten. Dit levert de meeste duidelijkheid op voor zowel burgers als handhavers en de minste risico's op grootschalige besmettingshaarden.

c. *Maatschappelijk effect*

Het niet toestaan van activiteiten betekent dat er geen activiteiten binnen de huidige regels mogelijk zijn. Aangezien niet naar het buitenland kan worden gereisd en recentelijk een vuurwerkverbod is ingevoerd (wat juist tot een opleving in vuurwerk-gerelateerde incidenten heeft geleid), is de behoefte aan alternatief vermaak vergroot. Het niet toestaan van activiteiten zou ertoe kunnen leiden dat jongeren verveeld binnen moeten blijven tijdens de jaarwisseling en kan de thuissituatie in voorkomende gevallen onder druk komen te staan. De behoefte aan perspectief is groot, vooral onder jongeren. Daarin voorziet deze optie niet.

2. Sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren toestaan (binnen de huidige regels)

a. *Verspreiding virus*

Het toestaan van activiteiten voor jongeren binnen de huidige regels leidt tot een minimale toename van het aantal contactmomenten (waaronder samenscholingen) waarbij besmetting kan plaatsvinden voor met name jongeren in de categorie 13-18. Dergelijke activiteiten vinden immers onder begeleiding plaats binnen de huidige regels. Voordeel is daarnaast dat met name sportactiviteiten (behoudens weersomstandigheden) veelal buiten kunnen plaatsvinden wat de kans op virusverspreiding verder verkleint. Daarnaast zal er op minimale wijze sprake zijn van directe besmettingen bij Nederlanders met een hoge leeftijd of Nederlanders met een onderliggende aandoening, gelet op jongeren als doelgroep. Voorwaarde hiervoor is dat jongeren na de sport-/cultuuractiviteiten geen bezoek brengen aan deze risicogroepen na de sport-/cultuuractiviteit. Omdat veelal jongeren met het openbaar vervoer reizen zou het wel kunnen leiden tot een lokale piekbelasting in het OV, waar ze mogelijk met andere personen in contact kunnen komen. Bij het organiseren van activiteiten voor jongeren die gericht zijn op activiteiten vanuit huis, zoals een e-toernooi via smartphone, PlayStation/Xbox, of computers, is er toch perspectief voor jongeren zonder de risico's die wel meespelen bij activiteiten die buiten plaats vinden.

b. *Handhaving openbare orde*

Het toestaan van dergelijke activiteiten voor met name jongeren in de categorie 13-18 kan positieve effecten hebben op de veiligheid in de leefomgeving, omdat jongeren ergens naartoe zouden kunnen waar op gecontroleerde wijze een activiteit kan plaatsvinden. De focus bij deze maatregelen ligt op zelfhandhaving. Het toestaan van de organisatie van activiteiten binnen de huidige regels voor bijv. groepen en aantallen zou echter ook op de beperking stuiten voor jongeren in de categorie 18-24, omdat zij binnen/buiten met maximaal 4 met elkaar mogen sporten (voor cultuuractiviteiten dient een maximum van 30 personen te worden aangehouden). Het risico op illegale/ongewenste samenkomsten en/of samenscholingen door jongeren in de categorie 18-24 blijft bij dit besluit aanwezig, met als mogelijk gevolg de onder optie 1 beschreven handavingsaspecten.

c. *Maatschappelijk effect*

Wanneer het toestaan en uitdragen van activiteiten rond de jaarwisseling beperkt blijft tot sport/cultuur-activiteiten voor jongeren in de categorie 13-18 kan dus een mogelijke tegenstelling (of zelfs scheidslijn) tussen jongeren 13-18 en jongeren 18-24 worden uitvergroet. Voorzitter van de Krajicek Foundation (KF), Jan Hamming, heeft gevraagd om te kijken wat er mogelijk is voor jongeren en sport in de wijken (iets positiefs met sport voor jongeren). Het betreft een landelijk concept wat dan lokaal wordt uitgerold. Voor jongeren in de categorie 13-18 is een en ander makkelijker te organiseren dan voor 18-24. De KF heeft eerste contacten gelegd met VWS en de Haagse buurtsportorganisatie. Op cultuur gerichte voorbeelden vanuit gemeentes zijn: activiteiten buiten koppelen aan e-game activiteiten, een online programmering met influencers en/of artiesten of bijvoorbeeld muziek-trucks die door de stad bewegen.

3. Organisatie van sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren toestaan (buiten de huidige regels)

a. *Verspreiding virus*

Het toestaan van de organisatie van sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren buiten de huidige regels zal waarschijnlijk leiden tot een toename van het aantal momenten (waaronder samenscholingen) waarbij besmetting kan plaatsvinden. Het zal voor de organisatie niet mogelijk

zijn om alle activiteiten buiten te laten plaatsvinden, maar ter beperking van de verspreiding van Covid-19 heeft dat wel de voorkeur. Een mogelijke aanpassing van de regels in dat verband zou kunnen zijn om de jaarwisseling buitensportactiviteiten (op inschrijving) voor jongeren in de categorie 18-24 tijdelijk toe te staan. Daarnaast zal er op minimale wijze sprake zijn van directe besmettingen bij Nederlanders met een hoge leeftijd of Nederlanders met een onderliggende aandoening, gelet op jongeren als doelgroep. Voorwaarde hiervoor is dat jongeren na de sport-/cultuuractiviteiten geen bezoek brengen aan deze risicogroepen na de sport-/cultuuractiviteit. Omdat veelal jongeren met het openbaar vervoer reizen zou het wel kunnen leiden tot een lokale piekbelasting in het OV, waar ze mogelijk met andere personen in contact kunnen komen.

b. Handhaving openbare orde

Het toestaan van de organisatie van sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren buiten de regels (niet te verwarren met activiteiten in horecagelegenheden) zal leunen op zelfhandhaving. Besloten dient te worden of de huidige regels omtrent sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren in de categorie 18-24 wel tijdelijk verruimd kunnen worden, vanuit het perspectief van handhaafbaarheid. Deze (tijdelijke) situatie zou namelijk mogelijk tot onduidelijkheid kunnen leiden voor zowel burgers als handhavers, in tegenstelling tot optie 2. Echter, het probleem van leeftijdsdiscriminatie verschuift dan van de grens van 17-18 jaar, naar 24-25 jaar. Hier zullen op handhavingsgebied waarschijnlijk problemen ontstaan.

c. Maatschappelijk effect

De eindejaarperiode is een tijd van vreugde en veel jongeren vieren dit doorgaans samen. Vanuit maatschappelijk en sociaal-economisch oogpunt is het, indien mogelijk, wenselijk om ruimte te creëren tijdens de jaarwisseling. Echter, gezien de huidige ontwikkelingen en het 88^e OMT advies lijkt dit problematisch te worden. Extra aandacht is nodig voor de doelgroep jongeren 18-24, nu de mentale gezondheid van juist deze doelgroep momenteel het laagst is. Het toestaan van de organisatie van sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren buiten de regels op lokaal niveau, kan de impact van alle inperkende maatregelen op het sociaal mentaal welzijn van jongeren in enige mate opvangen. De focus bij deze maatregelen ligt op zelfhandhaving.

Het toestaan van sport/cultuuractiviteiten voor jongeren buiten de regels is echter een lastig onderdeel. Met tijdelijk verruimen van de regels zou een averechts effect kunnen hebben in het bredere maatschappelijke debat in de media en zou kunnen leiden tot onbegrip en argwaan vanuit de horeca- en evenementensector en zal leiden tot een afnemend institutioneel vertrouwen. Dit effect zal kleiner zijn wanneer het om enkel sport-/cultuuractiviteiten voor jongeren binnen de regels zou gaan, echter dan wordt de gewenste aandacht voor de doelgroep jongeren 18-24 met dit besluit niet bereikt.